

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងសុខាភិបាល

សេចក្តីណែនាំអនុវត្ត សំរាប់
ការបង្ការជំងឺឱបសាណចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍
ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

២០១០

មជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែក និងកាមរោគ

មាតិកា

ពាក្យបំព្រួញ	៣
អារម្ភកថា	៤
សេចក្តីផ្តើមរំលងក្នុង.....	៥
១. សេចក្តីផ្តើម	៦
២. គោលបំណង	៨
៣. ហេតុអ្វីចាំបាច់ត្រូវការនូវការបង្ការជំងឺឱ្យមានចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍?	៨
៤. តើត្រូវផ្តល់ចំណេះដឹងស្តីពីការបង្ការជំងឺឱ្យមានសំរាប់ផ្លាស់ប្តូរការប្រព្រឹត្តិរបស់ អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍យ៉ាងដូចម្តេច?	៩
៤.១. តើត្រូវបង្ការអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ពីការឆ្លងមេរោគផ្សេងៗយ៉ាងដូចម្តេច?	៩
៤.១.១. ការប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យ និងការផ្តល់ប្រឹក្សា ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយការប្រឈមមុខគ្រោះថ្នាក់ ការឆ្លងរោគថ្មី និង ការឆ្លងមេរោគអេដស៍ប្រភេទថ្មីទៀត	៩
៤.១.២. ការបង្ការការចំលង និង ការគ្រប់គ្រងជំងឺកាមរោគ	៩
៤.១.៣. ការព្យាបាលជាប់លាប់ ត្រឹមត្រូវ និងទៀងទាត់ ដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍	១០
៤.១.៤. សុខភាពបន្តពូជ រួមទាំង សុខភាពមាតា ទារក និងកុមារ	១០
៤.២. តើត្រូវបង្ការការចំលងមេរោគអេដស៍ទៅដៃគូ និងកូនរបស់គាត់យ៉ាងដូចម្តេច?	១១
៤.២.១. ការប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យ	១១
៤.២.២. ការកាត់បន្ថយការចំលងមេរោគអេដស៍ពីម្តាយកូន.....	១២
៤.២.៣. ការពន្យារកំណើត	១២
៤.២.៤. ការត្រួតពិនិត្យការចំលងរោគរបេងក្នុងសេវាថែទាំព្យាបាលបន្ត.....	១២
៥. តើត្រូវផ្តល់អ្វីខ្លះសំរាប់ការបង្ការជំងឺឱ្យមានចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍?	១៣
៥.១. តើនរណាខ្លះជាអ្នកផ្តល់សេវាដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍?	១៣
៥.២. តើទៅកន្លែងណាត្រូវផ្តល់សេវាដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍?	១៤
៥.៣ ការបង្កើត និងបោះពុម្ពឯកសារ និងឧបករណ៍ សំរាប់ការបង្ការជំងឺឱ្យមានចំពោះអ្នក ផ្ទុកមេរោគអេដស៍ អ្នកជំងឺអេដស៍.....	១៤
៦. ការតាមដាន និង ការវាយតម្លៃ	១៥
៧. ឯកសារយោង.....	១៦
៨. ឧបសម្ព័ន្ធៈ សូចនាករសំរាប់តាមដានការអនុវត្តការបង្ការជំងឺឱ្យមាន.....	១៧

ពាក្យបញ្ជី

AIDS	Acquired Immunodeficiency Syndrome (ជំងឺអេដស៍)
ART	Antiretroviral Therapy (ការព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងនឹងមេរោគអេដស៍)
ARV	Anti-Retro Virus (ការប្រឆាំងនឹងមេរោគអេដស៍)
HBC	Home Based Care (ការថែទាំតាមផ្ទះ)
HBV	Hepatitis B Virus (រោគរលាកថ្លើមដោយវីរុសប្រភេទ បេ)
HSS	HIV Sentinel Surveillance (ការអង្កេតអត្រាមេរោគអេដស៍ជាប្រចាំ)
HIV	Human Immunodeficiency Virus (មេរោគអេដស៍)
MoH	Ministry of Health (ក្រសួងសុខាភិបាល)
MMM	Mondol Mith Chuy Mith (Center friend to help friend) (មណ្ឌលមិត្តជួយមិត្ត)
MSM	Men who have sex with Men (បុរសរួមភេទជាមួយបុរស)
NMCHC	National Maternal and Child Health Center (មជ្ឈមណ្ឌលជាតិគាំពារមាតា និងទារក)
NCHADS	National Center for HIV/AIDS, Dermatology and STD (មជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែក និងកាមរោគ)
OI	Opportunistic Infection (ជំងឺឱកាសនិយម)
PLHIV	People Living with HIV (អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍)
PP	Positive prevention (ការបង្ការជាវិជ្ជមានចំពោះអ្នកជំងឺអេដស៍)
PMTCT	Prevention of Mother to child Transmission (ការបង្ការការចម្លងមេរោគអេដស៍ពីម្តាយទៅកូន)
STI	Sexually Transmitted Infection (ជំងឺកាមរោគ)
VCCT	Voluntary Confidential Counseling and Testing (ការផ្តល់ប្រឹក្សា និងធ្វើតេស្តឈាមដោយស្ម័គ្រចិត្តនិងរក្សាការសម្ងាត់)
WHO	World Health Organization (អង្គការសុខភាពពិភពលោក)

អារម្ភកថា

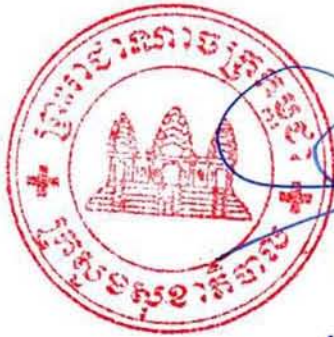
ក្រសួងសុខាភិបាលបានពិនិត្យ និងឯកភាព លើសារៈសំខាន់និងភាពចាំបាច់ក្នុងការរៀបចំនូវសេចក្តីណែនាំ អនុវត្តសំរាប់ការបង្ការជំងឺមានចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាយើង ។ ការបង្ការ ជំងឺមានចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ គឺជួយដល់ពួកគាត់អោយស្វែងយល់អំពីបញ្ហាប៉ះពាល់ដល់សុខភាពថែម ទៀត ប្រសិនបើគេមិនផ្លាស់ប្តូរការប្រព្រឹត្តក្នុងការរួមភេទដែលគ្មានសុវត្ថិភាពទេនោះ គឺបណ្តាលអោយឆ្លងជំងឺកាម រោគនានា ជំងឺរលាកថ្លើមប្រភេទបេប្រូនិងជាពិសេសឆ្លងមេរោគអេដស៍ប្រភេទថ្មីៗថែមទៀតដែលជាកត្តាបង្កអោយ មានភាពស្តាំជាមួយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ ។ ម្យ៉ាងវិញទៀតអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ត្រូវស្វែងយល់ផងដែរ អំពីការចូលរួមក្នុងការមិនចំលងមេរោគអេដស៍ទៅអ្នកដទៃទៀតដែលនឹងរួមចំណែកក្នុងការបញ្ចប់នូវសោកនាដកម្ម របស់មនុស្សលោកដែលបណ្តាលមកពីបញ្ហាអេដស៍នេះ ។

ក្រសួងសុខាភិបាល សូមថ្លែងនូវការកោតសរសើរចំពោះការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់មន្ត្រីនៃមជ្ឈមណ្ឌលជាតិ ប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែក និងកាមរោគ និងមន្ត្រីជំនាញនៃអង្គការជាដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ទាំងអស់ដែលបានចូល រួមរៀបចំចងក្រងសេចក្តីណែនាំអនុវត្តដ៏មានសារៈ ប្រយោជន៍សំរាប់បង្ការជំងឺមាន ចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ ដែលអាចឆ្លើយតបទៅនឹងតំរូវការក្នុងការរកដំណោះស្រាយលើបញ្ហានានា ដែលកើតមានក្នុងពេលអនុវត្តសកម្ម ភាពថែទាំព្យាបាល និងគាំទ្រដល់អ្នកជំងឺអេដស៍ ។

ក្រសួងសុខាភិបាលសង្ឃឹមនិងជឿជាក់លើស្មារតីទទួលខុសត្រូវរបស់អង្គការពាក់ព័ន្ធ និងអង្គការជាដៃគូ អភិវឌ្ឍន៍ ព្រមទាំងសង្គមស៊ីវិល និងបណ្តាញអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ (CPN+) នឹងប្រែក្លាយសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត នេះទៅអនុវត្តជាក់ស្តែងនៅតាមមូលដ្ឋាន ។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី 26 ខែ ៧ ឆ្នាំ ២០១០

វ. រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសុខាភិបាល
រដ្ឋលេខាធិការ

សាស្ត្រាចារ្យ អេង ហួត

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

តាមនាមមជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែក និងកាមរោគ ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ចំពោះការខិតខំរួមគ្នារបស់មន្ត្រីជំនាញបច្ចេកទេសជាតិ និងអន្តរជាតិ ក្នុងការរៀបចំសេចក្តីណែនាំអនុវត្តការបង្ការជាវិជ្ជមានចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍តាមរយៈការប្រជុំពិភាក្សាជាច្រើនលើក ។ នេះគឺជាលទ្ធផលនៃការខិតខំប្រឹងប្រែងចូលរួមចំណែកក្នុងការបង្កើតគុណភាពសេវាថែទាំព្យាបាល គាំទ្រដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ និងអ្នកជំងឺអេដស៍ ។ ឆ្លៀតក្នុងឱកាសនេះ ខ្ញុំសូមថ្លែងនូវការកោតសរសើរដល់ក្រុមការងារបច្ចេកទេសដែលបានយកអស់កំលាំងកាយចិត្តនិងប្រាជ្ញាចូលរួមរៀបចំចងក្រងសេចក្តីណែនាំអនុវត្តការបង្ការជាវិជ្ជមាន និងសូមថ្លែងអំណរគុណជូនដល់ :

- មន្ត្រីផ្នែកថែទាំជំងឺអេដស៍ និងផ្នែកបច្ចេកទេស-តាមដានវាយតម្លៃនិងរបាយការណ៍ នៃមជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍សើស្បែកនិងកាមរោគសំរាប់ការប្តេជ្ញាចិត្តដ៏ខ្ពស់របស់លោក-លោកស្រី ។
- ក្រុមការងារ Continuum of Care Technical Working Group, Sub-working group on HBC, Sub-working group on OI and ART សំរាប់ការចូលរួមដ៏មានតម្លៃរបស់លោក-លោកស្រី ។
- មន្ទីរពេទ្យមិត្តភាពខ្មែរ-សូវៀត មន្ទីរពេទ្យកាល់ម៉ែត មន្ទីរពេទ្យកុមារជាតិ មន្ទីរពេទ្យព្រះសីហនុ មណ្ឌលនៃក្តីសង្ឃឹម និង អង្គការ WHO, US-CDC, CHAI, FHI, CARE, RHAC, CRS, WVC, CPN+, KHANA, WOMEN, CRS, AHEAD, CHEC and LWF សំរាប់ការចូលរួមដ៏មានតម្លៃ របស់លោក-លោកស្រី ។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៨ ខែ ៦៣ ឆ្នាំ ២០១០

ប្រធានមជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែក និង កាមរោគ

វេជ្ជ. មាន ឈីវុន

សេចក្តីណែនាំអនុវត្តន៍សំរាប់

ការបង្ការវិជ្ជមានចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

១. សេចក្តីផ្តើម

អត្រាប្រេវ៉ាឡង់ និងអត្រាអាំងស៊ីដង់នៃការឆ្លងមេរោគអេដស៍ នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឆាប់បង្អស់ នេះបានថយចុះគួរអោយកត់សំគាល់ ។ ការអង្កេតឈាមរកមេរោគអេដស៍នៅឆ្នាំ២០០៦ បានប៉ាន់ប្រមាណថា អត្រាប្រេវ៉ាឡង់នៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ក្នុងចំណោមមនុស្សពេញវ័យអាយុពី ១៥-៤៩ឆ្នាំ គឺមាន ០,៩ ភាគរយ និងមានអ្នកឆ្លងមេរោគអេដស៍ថ្មីក្នុង ១ ថ្ងៃប្រមាណ ៣នាក់ (NCHADS “*HIV Sentinel Surveillance 2006*”) ។ សមាមាត្រនៃតំរូវការរបស់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍លើការថែទាំ ព្យាបាល គឺមានការកើនឡើង ។ ដូចដែលរបាយការណ៍របស់មជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែក និង កាមរោគ នៅចុងឆ្នាំ២០០៩ បានបង្ហាញថាអ្នកជំងឺអេដស៍ចំនួន ១១៩៣៥នាក់ (១០១០០នាក់មនុស្សពេញវ័យ) បាននិងកំពុងទទួលការព្យាបាលជំងឺឱកាសនិយម និង ៣៧៣១៥ នាក់ (៣៣៦៧៧នាក់ជាមនុស្សពេញវ័យ) បានទទួលការព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ ។ របាយការណ៍នេះក៏បង្ហាញផងដែរថា អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-ជំងឺអេដស៍ជាង ៥០ ភាគរយ បានទទួលការគាំទ្រក្រោមផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថែទាំនិងព្យាបាលបន្ត ដែលមានការតាមដានជាប្រចាំដោយក្រុមអ្នកថែទាំព្យាបាលជំងឺឱកាសនិយម និងព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងនឹងមេរោគអេដស៍ និងក្រុមថែទាំនៅតាមផ្ទះ នៅមណ្ឌលមិត្តជួយមិត្ត និងក្រុមគាំទ្រក្រុមផងដែរ ។

មកដល់សព្វថ្ងៃនេះ អេដស៍គឺជាជំងឺរ៉ាំរ៉ៃដែលមិនអាចព្យាបាលជាបានទេ ។ ប៉ុន្តែមានការព្យាបាលដោយប្រើប្រាស់ឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ច្រើនមុខរួមគ្នា ដែលជួយបង្កើននូវប្រព័ន្ធភាពស៊ាំ (Immune) របស់អ្នកជំងឺហើយអាចអោយគាត់មានសុខភាពល្អនិងប្រកបការងារសកម្មឡើងវិញបានដូចម្នាក់ក្នុងជីវិតរស់នៅរបស់គាត់ ។ ចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ពេញវ័យខ្លះមានសកម្មភាពផ្លូវភេទឡើងវិញ និងខ្លះទៀតពួកគេអនុវត្តសកម្មភាពរួមភេទដោយមិនមានសុវត្ថិភាព ឬ ដោយមិនមានការបង្ការឡើយ ។ ទង្វើនេះធ្វើអោយមានការប្រឈមមុខគ្រោះថ្នាក់នឹងការឆ្លងជំងឺផ្សេងៗទៀត និងការឆ្លងមេរោគអេដស៍បន្ថែមថ្មីៗទៀតផងដែរ ។ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវបានបង្ហាញថា នៅលើពិភពលោកយើងនេះមានអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ម្នាក់ក្នុងចំណោម៣នាក់នៅតែបន្តប្រព្រឹត្តិការរួមភេទដោយមិនមានការបង្ការ ឬ មិនមានការបង្ការជាមួយដៃគូ (Kalichman, 2000; Wenger, Kusseling, Beck & Shapiro, 1994) ។ ផ្អែកតាមរបាយការណ៍របស់អង្គការសុខភាពពិភពលោកឆ្នាំ២០០៨ បានបញ្ជាក់ថាការរាតត្បាតមេរោគអេដស៍ដែលមានសមាមាត្រយ៉ាងធំធេង គឺកើតមានឡើងក្នុងចំណោមគូស្នាមីភរិយាដែលមានលទ្ធផលមេរោគអេដស៍ផ្ទុយគ្នា “HIV discordant couples”(WHO 2008: “*Essential Prevention and care Intervention for Adults and Adolescent living with HIV/AIDS in Resource Setting*”) ។

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនៅឆ្នាំ២០០៨ ស្តីពីការប្រព្រឹត្តិផ្លូវភេទ និងការទទួលព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ ក្នុងចំណោមអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ក្នុងខេត្តចំនួន ៥ ក្នុងប្រទេសកម្ពុជាបានបង្ហាញថា ក្រុមអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលព្យាបាលដោយឱសថព្យាបាលជំងឺឱកាសនិយម គឺមានសកម្មភាពផ្លូវភេទច្រើនដងជាងក្រុមអ្នកជំងឺអេដស៍ព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ (គឺក្រុមអ្នកជំងឺអេដស៍ដែលទទួល ART តិចជាង២ឆ្នាំ និង ក្រុមដែលបានទទួល ART រយៈពេល២ ឆ្នាំ ឬច្រើនជាង២ឆ្នាំ) - (ឧទាហរណ៍៖ អត្រា ៧៦ % នៃក្រុមព្យាបាលដោយឱសថព្យាបាលជំងឺឱកាសនិយម (ក្រុម OI) និង ៦០% នៃក្រុមដែលបានទទួល ART ដែលមានសកម្មភាពផ្លូវភេទក្នុងរយៈពេល៦ខែកន្លងមក) ។ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះក៏បានបញ្ជាក់ទៀតថា ការប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យជាប់លាប់ គឺមានកំរិតទាបរវាងប្តីប្រពន្ធក្នុងចំណោមក្រុមព្យាបាលដោយ ឱសថព្យាបាលជំងឺឱកាសនិយម (៦០% ចំពោះក្រុម OI និង ៧៧% ចំពោះក្រុម ART តិចជាង២ឆ្នាំ និង ៨០%ចំពោះក្រុម ART លើសជាង ២ឆ្នាំ) និងការប្រើស្រោមអនាម័យនៃក្រុម OI ជាមួយស្ត្រីរកស៊ីផ្លូវភេទក៏មានកំរិតទាបប្រៀបធៀបជាមួយក្រុមប្រើប្រាស់ឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ (៧០%ចំពោះក្រុម OI និង ៨៩%ចំពោះក្រុម ART តិចជាង ២ឆ្នាំ និង ៩៥%ចំពោះក្រុម ART រយៈពេល២ឆ្នាំ ឬ លើសពីនេះ)(MOH, NCHADS: “ *Sexual Behavior and ART in Cambodia*”) ។ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវផ្សេងទៀតដោយអង្គការសុខភាពគ្រួសារអន្តរជាតិ (FHI) ដែលបានសហការណ៍ជាមួយមជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែក និងកាមរោគ និងក្រុមការងារផ្តល់សេវា OI/ART បានធ្វើការស្រាវជ្រាវអំពីគុណភាពនៃជីវិត (a quality of life study) នៅមន្ទីរពេទ្យបង្អែកនៃខេត្តបាត់ដំបង ដែលស្រាវជ្រាវពីការផ្លាស់ប្តូរការប្រព្រឹត្តិផ្លូវភេទក្នុងចំណោមអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលបានចាប់ផ្តើមទទួលការព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ (Guy Morineau, Laurent Ferradini, Sep, 2008) ។ ការសិក្សានេះបានបញ្ជាក់ពីសមាមាត្រនៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍កំពុងព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ មានសកម្មភាពផ្លូវភេទកើនឡើងជាលំដាប់ក្នុងកំឡុងពេលតាមដាននៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ។ អត្រាឆ្លងនៃសកម្មភាពផ្លូវភេទមានកំរិតខ្ពស់ក្នុងចំណោមបុរស (៥១% នៃចំនួនបុរសចូលរួមការស្រាវជ្រាវរយៈពេល៦ខែ) ប្រៀបធៀបទៅនឹងស្ត្រី (១៧% នៃស្ត្រីចូលរួមការស្រាវជ្រាវរយៈពេល៦ខែ) ។ ទាំងនេះបានបញ្ជាក់ថាបុរសពេញវ័យដែលមានលក្ខណៈសុខភាពល្អ (High Body Mass Index) និងមានមុខរបរប្រកបការងារសង្គមគឺជាក្រុមដែលមានអត្រានៃសកម្មភាពផ្លូវភេទខ្ពស់ និងជាក្រុមដែលមានដៃគូស្នេហាច្រើនក្នុងរយៈពេល៦ខែកន្លងនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ។ ជាទូទៅ អត្រា ២៤ % នៃអ្នកដែលមាន សកម្មភាពផ្លូវភេទមានដៃគូស្នេហាច្រើន និងយ៉ាងហោចណាស់មានម្នាក់ដែលមិនបានប្រើស្រោមអនាម័យការពារនៅពេលរួមភេទ (២ភាគរយនៃអ្នកជំងឺអេដស៍ទាំងពីរភេទ ដែលក្នុងនោះមាន៩ % ជាបុរស និង១៣ % ជាស្ត្រី) ។ កត្តារួមគ្នាដែលជំរុញការរួមផ្លូវភេទដោយមិនបានការពារ ភាគច្រើនកើតមានចំពោះស្ត្រីដែលមានអាយុតិចជាង ៤០ឆ្នាំដោយពួកគាត់រស់នៅជាមួយដៃគូរួមភេទទៀងទាត់ ។ ដូចនេះតាមការប៉ាន់ស្មាន បង្ហាញអោយឃើញថាបន្ទាប់ពីទទួលការព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍បានធ្វើអោយអ្នកជំងឺអេដស៍រស់រានមានជីវិត និងមានជីវភាពល្អប្រសើរឡើងដែលជំរុញអោយមានបង្កើននូវសកម្មភាពផ្លូវភេទ ។ បុរសនៅលិវិមានទំនោរការរួមភេទកើនឡើងវិញឆាប់និងមានដៃគូស្នេហាច្រើន ផ្ទុយគ្នានឹងស្ត្រីដែលទំនោរពន្យារពេលយូរ ។ ក្នុងកំឡុងពេលតាមដាននៃការសិក្សា

ស្រាវជ្រាវបង្ហាញថា ស្ត្រីវ័យក្មេងដែលរៀបការរួចគឺងាយប្រឈមមុខខ្លាំងទៅនឹងការរួមភេទមិនមានការបង្ការ ។ ការសង្កេតនៃការស្រាវជ្រាវនេះបញ្ជាក់ថា តំរូវការការរៀបចំនូវសេចក្តីណែនាំអនុវត្តសំរាប់ការបង្ការជាវិជ្ជមាន ចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍ជាកត្តាចាំបាច់និងផ្តល់សារអោយទាន់ពេល ។

អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍កំពុងទទួលការព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ គឺពុំ មានភាពសំខាន់នឹងការប្រឈមមុខនៃការឆ្លងមេរោគអេដស៍សារជាថ្មីឡើយ ។ ការព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំង មេរោគអេដស៍ជួយកាត់បន្ថយចំនួនបន្ទុកមេរោគអេដស៍នៅក្នុងខ្លួនមនុស្សដែលផ្ទុកមេរោគអេដស៍ ចំពោះការរួម ភេទដោយពុំបានការពាររវាងមនុស្សផ្ទុកមេរោគអេដស៍ពីរនាក់ អាចនឹងបង្កើនភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃការឆ្លងមេរោគអេដស៍ តាមរយៈការបញ្ចូលបន្ថែមក្នុងខ្លួននូវមេរោគអេដស៍ថ្មីមានភាពស្មុំនឹងថ្នាំដែលធ្វើអោយកើនឡើងចំនួនបន្ទុកមេរោគ អេដស៍ក្នុងឈាមនិងការព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ទទួលបានរហ័ស ។ ជាងនេះទៅទៀត ចំពោះស្ត្រី ដែលមានកំរិតបន្ទុកមេរោគអេដស៍ក្នុងឈាមចុះទាបដែលជាលទ្ធផលនៃបន្តការព្យាបាលដោយ ARV ជាប់លាប់ធ្វើ អោយ មានការជឿជាក់ថា ពួកគាត់មិនប្រឈមមុខនឹងចំលងមេរោគអេដស៍ទៅអោយទារកក្នុងផ្ទៃឡើយ ។

មជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែកនិងកាមរោគ និងអង្គការដៃគូនានា បានបង្កើត សេចក្តីណែនាំអនុវត្តសំរាប់ការបង្ការជាវិជ្ជមានចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍ ដើម្បីជួយគាំទ្រនិងការ ពារអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍អោយជៀសផុតពីការឆ្លងជំងឺកាមរោគ ជំងឺឱកាសនិយម កាត់បន្ថយការ ប្រឈមមុខនឹងការចំលងមេរោគអេដស៍ទៅដៃគូរួមភេទរបស់គាត់និងកូននាអនាគត ដើម្បីធ្វើការតាមដានដ៏ហ្មត់ ចត់ និងឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រព្រឹត្តរបស់គាត់ដែលប្រឈមមុខទៅនឹងការឆ្លងនិងចំលងមេរោគអេដស៍ ។

២. គោលបំណង

- បង្កើនការយល់ដឹងដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ក្នុងការផ្លាស់ប្តូរការប្រព្រឹត្តដើម្បីបង្ការនូវការឆ្លងជំងឺផ្សេងៗ ដូចជាជំងឺកាមរោគ ជំងឺរលាកច្រើមប្រភេទបេ-ប្រភេទសេ និងមេរោគអេដស៍ប្រភេទថ្មីទៀត ។
- បង្កើនការយល់ដឹង និងផ្លាស់ប្តូរការប្រព្រឹត្តដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ ដើម្បីចៀសវាងការចំលង មេរោគអេដស៍ទៅអ្នកដទៃទៀត ។

៣. ហេតុអ្វីចាំបាច់ត្រូវការនូវការបង្ការជាវិជ្ជមានចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍?

សេចក្តីត្រូវការរបស់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍ ជាពិសេសចំពោះអ្នកជំងឺអេដស៍ដែលត្រូវការចាំបាច់ នូវការព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ច្រើនមុខបញ្ចូលគ្នាមានការកើនឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំ ។ បន្ទាប់ពី បានព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ ធ្វើអោយអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍មានសុខភាពល្អ ហើយគាត់មាន ភាពប្រសើរឡើងនៃជីវភាពរស់នៅមានកំលាំងអាចប្រកបការងារបានជាធម្មតានៅក្នុងសង្គម ទន្ទឹមនឹងនេះផងដែរ

សកម្មភាពផ្លូវភេទក៏កើតឡើងវិញដែរ ។ ជាមួយនឹងការព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ ដែលមានការ ត្រួតពិនិត្យចំនួនបន្តិកមេរោគអេដស៍ក្នុងឈាមយ៉ាងទាប អ្នកជំងឺខ្លះមានការធ្វេសប្រហែសដោយបានសន្មតថា ការ ចំលងមេរោគអេដស៍ទៅអ្នកដទៃមានតិចតួច ឬគ្មានមេរោគអេដស៍ក្នុងឈាមទៀតទេ ។ ខាងលើនេះបានធ្វើអោយ មានភាពភ័ន្តច្រឡំ ដែលបណ្តាលអោយមានការកើនឡើងនូវភាពគ្មានសុវត្ថិភាពដោយពុំបានប្រើប្រាស់ស្រោម អនាម័យក្នុងពេលរួមភេទជាមួយដៃគូ ។ អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍ខ្លះមានវ័យក្មេង ដែលទទួលការ ព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍តែងមានបំណងចង់បានកូន ហើយក៏បានជ្រើសរើសការមានផ្ទៃពោះ ។ ក្នុងចំណោមអ្នកទាំងនោះ អ្នកខ្លះក៏ជឿជាក់ថាពួកគេនឹងមិនចំលងមេរោគអេដស៍នេះអោយទៅកូនជាទីស្រឡាញ់ របស់ខ្លួន ឬដៃគូរបស់គេឡើយ ។ ក្នុងករណីនេះ អន្តរាគមន៍ពីការបង្ការជាវិជ្ជមានចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍- អ្នកជំងឺអេដស៍មានសារៈសំខាន់ណាស់សំរាប់ផ្តល់ព័ត៌មានអប់រំសមស្រប អំពីជំងឺសនិងការប្រឈមមុខនឹងការឆ្លង មេរោគអេដស៍ពេលមានផ្ទៃពោះ និងវិធីបង្ការការចំលងមេរោគអេដស៍ពីម្តាយទៅកូន និងដៃគូរបស់គេ ។

៤. តើត្រូវផ្តល់ចំណេះដឹងស្តីអំពីការបង្ការជាវិជ្ជមានសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរការប្រើត្រីកម្រិតរបស់អ្នកផ្ទុក មេរោគអេដស៍យ៉ាងដូចម្តេច?

៤.១. តើត្រូវបង្ការអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ពីការឆ្លងមេរោគផ្សេងៗយ៉ាងដូចម្តេច?

សារសំរាប់ផ្តល់ចំណេះដឹងអំពីការបង្ការជាវិជ្ជមានចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ ដែលផ្តោតលើការចំលង មេរោគអេដស៍ និង ការឆ្លងមេរោគអេដស៍ថ្មីបន្ថែមទៀតមានដូចខាងក្រោមនេះ៖

៤.១.១. ការប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យ និងការផ្តល់ប្រឹក្សា៖ ជាវិធីសាស្ត្រដើម្បីចៀសវាងការឆ្លងមេរោគ អេដស៍ថ្មី និងការពារចំពោះការប្រឈមមុខគ្រោះ ថ្នាក់នឹងការឆ្លងមេរោគផ្សេងៗ៖

- ចំណង់នៃការរួមភេទរបស់អ្នកជំងឺអេដស៍ភាគច្រើនមានការកើនឡើងវិញ ដោយពួកគេមាន សុខភាពកាន់តែល្អប្រសើរក្រោយពីបានទទួលការព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ ។
- ការប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យដែលត្រឹមត្រូវនិងជាប្រចាំចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ គឺដើម្បី បង្ការកុំអោយឆ្លងជំងឺកាមរោគ និង មេរោគអេដស៍ថ្មីផ្សេងទៀត ។
- ចៀសវាងភាពយល់ច្រឡំរបស់ដៃគូរួមភេទ (ប្តីនិងប្រពន្ធ) ចំពោះការប្រើប្រាស់ស្រោម អនាម័យក្នុងគ្រួសារដែលបង្កអោយមានការសង្ស័យគ្នាទៅវិញទៅមក ។

៤.១.២. ការបង្ការការចំលង និងការគ្រប់គ្រងជំងឺកាមរោគ

- បង្ការការឆ្លងជំងឺកាមរោគគឺជាវិធីមួយដើម្បីបង្ការការឆ្លងជំងឺអេដស៍ ។
- ផ្តល់ព័ត៌មានសំរាប់ការគ្រប់គ្រងក្នុងការបង្ការការឆ្លងជំងឺកាមរោគដល់អ្នកជំងឺមានដូចជា៖

- អនុវត្តសកម្មភាពរួមភេទដោយសុវត្ថិភាព ដូចជាបំបោសអង្កែលផ្លូវភេទដោយខ្លួនឯង បំបោសអង្កែលផ្លូវភេទជាមួយដៃគូទៅវិញទៅមក ប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យត្រឹមត្រូវ និងជាប្រចាំនៅពេលរួមភេទតាមរន្ធយោនី និងតាមរន្ធក្នុងដៃគូដោយប្រើទឹកអិល (Water based lubricant) ។
- ត្រូវចៀសវាងការអនុវត្តសកម្មភាពរួមភេទដែលមិនមានសុវត្ថិភាពជាមួយដៃគូដូចជា មិនបានប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យនៅពេលរួមភេទតាមរន្ធយោនីឬតាមរន្ធក្នុងដៃគូ និងចៀសវាងប្រើឧបករណ៍រួមភេទរួមគ្នាទៅវិញទៅមកជាមួយដៃគូដោយពុំបានសំអាត បន្ទាប់ពីបានប្រើប្រាស់ហើយពីដៃគូនិមួយៗ ។

៤.១.៣. ការព្យាបាលជាប់លាប់ ត្រឹមត្រូវ និងឡើងពេលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍

- ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានដល់អ្នកជំងឺអេដស៍អំពីរក្សាភាពជាប់លាប់ ត្រឹមត្រូវ និងឡើងពេល ក្នុងកំឡុងពេលទទួលបានការព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍
- អ្នកប្រឹក្សានៅសេវាផ្តល់ថែទាំព្យាបាលឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ និងក្រុមមិត្តអប់រំមិត្តនៃអ្នកជំងឺអេដស៍មានតួនាទីផ្តល់ព័ត៌មាននិងពន្យល់ដល់អ្នកជំងឺអេដស៍អំពីការព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ ដូចជា បញ្ជាក់ពីប្រភេទនិងឈ្មោះថ្នាំ ចំនួនគ្រាប់ថ្នាំត្រូវលេបក្នុងមួយថ្ងៃ ។
- ផ្តល់ការគាំទ្រតាមរយៈក្រុមមិត្តអប់រំមិត្តដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍ណាដែលគាត់មានការលំបាកក្នុងការលេបថ្នាំអោយបានជាប់លាប់ ត្រឹមត្រូវ និងឡើងពេល ។

៤.១.៤. សុខភាពបន្តពូជ សុខភាពមាតា ទារក និង កុមារ

- ការពិនិត្យផ្ទៃពោះ
  - ព័ត៌មានអំពីការពន្យាកំណើតត្រូវផ្តល់ជូនដល់ស្ត្រីផ្ទុកមេរោគអេដស៍ទាំងអស់ ដោយត្រូវគោរពទៅតាមគោលការណ៍ណែនាំជាតិ ស្តីពីកម្មវិធីកាត់បន្ថយការចំលងមេរោគអេដស៍ពីម្តាយទៅកូន ។
  - ក្នុងអំឡុងពេលស្ត្រីផ្ទុកមេរោគអេដស៍មានផ្ទៃពោះ អ្នកទាំងនោះត្រូវទៅទទួលសេវាកាត់បន្ថយការចំលងមេរោគអេដស៍ពីម្តាយទៅកូននៅតាមមន្ទីរពេទ្យបង្អែក មណ្ឌលសុខភាព ។
  - ស្ត្រីផ្ទុកមេរោគអេដស៍ ត្រូវតាមដានការពិនិត្យផ្ទៃពោះអោយបានឡើងទាត់នៅសេវាថែទាំមុនពេលសំរាលដែលមាននៅតាមមន្ទីរពេទ្យបង្អែក ឬមណ្ឌលសុខភាព ។

- ស្ត្រីគួរចូលរួមជាមួយសកម្មភាពការផ្តល់ប្រឹក្សាជាទូទៅនៅបន្ទប់រួមគ្នា។ បើសិនជាគាត់ស្ម័គ្រចិត្ត គាត់នឹងត្រូវបានទទួលការផ្តល់ព័ត៌មាន និងការពិភាក្សាអំពីគំរូរបស់គាត់ផ្ទាល់ខ្លួន និងជាមួយដៃគូរបស់គាត់នៅក្នុងបន្ទប់ដោយឡែក ដែលអាចអោយគាត់ពិភាក្សាទៅតាមចំណូល ចិត្តរបស់គាត់ ។
- ការវិលតកូន និង ការសំរាលកូនដោយសុវត្ថិភាព: ត្រូវបញ្ជូនស្ត្រីផ្ទុកមេរោគអេដស៍មានផ្ទៃពោះដែលគាត់មិនចង់មានគភ៌ទៅសេវាសំរាប់ពន្ធុតកូននៅមន្ទីរពេទ្យបង្អែកដែលនៅជិតបំផុត ។ ចំពោះស្ត្រីផ្ទុកមេរោគអេដស៍មានផ្ទៃពោះដែលចង់ទុកកូន ត្រូវបញ្ជូនគាត់ទៅកន្លែងសម្ភពណាដែលមានសេវាផ្តល់ថ្នាំបង្ការដោយប្រើឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ ។
  - សេវាការវិលតកូនដែលមានស្រាប់ ត្រូវអនុវត្តការវិលតកូនចំពោះស្ត្រីផ្ទុកមេរោគអេដស៍មានផ្ទៃពោះណាដែលគាត់យល់ព្រមអោយធ្វើការវិលតកូន ។
  - បើសិនគ្មានសេវាវិលតកូននៅទីកន្លែងនោះទេ ត្រូវបញ្ជូនស្ត្រីផ្ទុកមេរោគអេដស៍មានផ្ទៃពោះដែលចង់វិលតកូនទៅគ្លីនិកអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដែលមានបទពិសោធន៍ផ្តល់សេវានេះ ។

រាល់សារ និង សំភារៈសំរាប់អប់រំអំពីសេចក្តីណែនាំអនុវត្តសំរាប់បង្ការជំងឺមានចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍ត្រូវរៀបចំនិងបង្កើតដោយមជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែក និងកាមរោគ និងសហការណ៍ជាមួយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ដែលចូលរួមផ្តល់សេវាថែទាំសុខភាពសំរាប់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍ ។

៤.២. តើត្រូវបង្ការការចំលងមេរោគអេដស៍ទៅដៃគូ និងទារករបស់គាត់យ៉ាងដូចម្តេច?

៤.២.១. ការប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យ

- ពន្យល់ដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍អំពីគ្រោះថ្នាក់នៃការឆ្លងមេរោគអេដស៍ និងជំងឺកាមរោគតាមរយៈការប្រព្រឹត្តិផ្លូវភេទរបស់ពួកគេ ។
- ផ្សព្វផ្សាយការប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យដល់ដៃគូរួមភេទទៀងទាត់ (ប្តី និង ប្រពន្ធ)
- អ្នកផ្តល់សេវាថែទាំសុខភាពត្រូវផ្តល់ប្រឹក្សាគាំទ្រដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ ដើម្បីធ្វើការវាយតម្លៃការប្រឈមមុខនៃការប្រព្រឹត្តិផ្លូវភេទរបស់គាត់ និងត្រូវធ្វើការណែនាំអំពីការប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យ ។

៤.២.២. ការកាត់បន្ថយការចំលងមេរោគអេដស៍ពីម្តាយទៅកូន

- ផ្សព្វផ្សាយពីការប្រើប្រាស់ឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ដោយទៀងទាត់ជាប់លាប់និងត្រឹមត្រូវ ឬ ការព្យាបាលបង្ការដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍លើស្ត្រីផ្ទុកមេរោគអេដស៍មានផ្ទៃពោះ នៅមុននិងរយៈពេលសំរាលកូន ដើម្បីការពារការចម្លងមេរោគអេដស៍ពីម្តាយទៅកូន ។
- លើកទឹកចិត្តដៃគូរបស់ស្ត្រីផ្ទុកមេរោគអេដស៍មានផ្ទៃពោះ អោយទៅទទួលធ្វើតេស្តឈាម រកមេរោគអេដស៍នៅមណ្ឌលធ្វើតេស្តឈាមដោយស្ម័គ្រចិត្ត និងរក្សាការសំងាត់ និងទទួលការ ផ្តល់ព័ត៌មានពីសេវាកាត់បន្ថយការចម្លងមេរោគអេដស៍ពីម្តាយទៅកូន ។
- លើកទឹកចិត្តចំពោះម្តាយផ្ទុកមេរោគអេដស៍មានផ្ទៃពោះ អោយទៅសំរាលកូននៅមណ្ឌល សុខភាព ឬមន្ទីរពេទ្យបង្អែកណាដែលមានសេវាផ្តល់ឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ ។
- តាមដានម្តាយផ្ទុកមេរោគអេដស៍មានផ្ទៃពោះដោយត្រូវកំណត់ច្បាស់ថា កូនរបស់គាត់ត្រូវបាន បញ្ជូនទៅធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យ និងទទួលឱសថនៅវិភាគទាន់ពេលវេលា ទទួលការព្យាបាលបង្ការ ដោយឱសថកូទ្រីមុកសាសុល (co-trimoxazole) និងការព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំង មេរោគអេដស៍នៅសេវាព្យាបាលជំងឺអេដស៍លើកុមារដែលនៅជិតបំផុត ។

៤.២.៣. ការពន្យាកំណើត

- ស្ត្រីផ្ទុកមេរោគអេដស៍ និង ដៃគូរបស់គាត់មានសិទ្ធិជាអាទិភាពក្នុងការជ្រើសរើសដោយខ្លួនគាត់ ថាចង់មានកូនឬអត់ ។
- ព័ត៌មានដែលជាជំរើសសំខាន់ៗត្រូវបានពន្យល់ដូចខាងក្រោម៖
  - ចៀសវាងការមានផ្ទៃពោះ (ប្រើប្រាស់មធ្យោបាយពន្យាកំណើត បន្ថែមលើការប្រើប្រាស់ ស្រោមអនាម័យ) ។
  - ត្រូវពិចារណាអំពីបញ្ហាចង់បានកូន រវាងដៃគូទាំងពីរ (ប្តី និង ប្រពន្ធ) មានផ្ទុកមេរោគ អេដស៍ (គឺត្រូវគិតពីបញ្ហាកាត់បន្ថយការប្រឈមមុខគ្រោះថ្នាក់ក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ ពេលសំរាលកូន និងពេលបំបៅដោះកូន) ។
  - ត្រូវរក្សានូវសុខភាពអោយល្អសំរាប់ម្តាយក្រោយសំរាលកូនរួច ។

៤.២.៤. ការត្រួតពិនិត្យការចំលងជំងឺរបេង ក្នុងសេវាថែទាំព្យាបាលបន្ត

- រៀបចំការស្រាវជ្រាវរកមេរោគរបេង-ជំងឺរបេងយ៉ាងសកម្មក្នុងចំណោមអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍- អ្នកជំងឺអេដស៍ ។

- រោគសញ្ញាសំខាន់ៗ (ក្អក ក្អាខ្លួន និងបែកញើសស្អិត នៅពេលយប់) ត្រូវធ្វើការតាមដាននៅពេលជួបជាមួយអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ជាលើកដំបូង។ អ្នកផ្តល់ប្រឹក្សានៅ VCCT និងលោកគ្រូពេទ្យ ឬ គិលានុប្បដ្ឋាក-យិកាបំរើការងារនៅសេវា OI និង ARV ត្រូវចូលរួមអនុវត្តន៍សកម្មភាពនេះ ។
- ត្រូវប្រើប្រាស់ក្រមា ឬ ម៉ាសបិទមុខដើម្បីបង្ការការឆ្លងមេរោគរបេង នៅតាមសេវាថែទាំ និងព្យាបាលបន្ត និងផ្នែកព្យាបាលជំងឺរបេង ។

៥. តើត្រូវផ្តល់អ្វីខ្លះសំរាប់ការបង្ការជាវិជ្ជមានចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍?

៥.១. តើនរណាខ្លះជាអ្នកផ្តល់សេវាដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍?

- អ្នកស្ម័គ្រចិត្តដែលផ្ទុកមេរោគអេដស៍នៅមណ្ឌលមិត្តជួយមិត្តៈ សារគន្លឹះដែលត្រូវផ្តល់ដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍ អាចនឹងផ្តល់ឱ្យទៅអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍នៅមណ្ឌលមិត្តជួយមិត្តមនុស្សពេញវ័យ នៅមណ្ឌលមិត្តជួយមិត្តកុមារ តាមរយៈអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដោយស្ម័គ្រចិត្ត ២ នាក់ ដែលធ្វើការនៅមណ្ឌលមិត្តជួយមិត្តទាំងនេះ ។
- អ្នកផ្តល់ប្រឹក្សាគិលានុប្បដ្ឋាកដែលធ្វើការនៅកន្លែងព្យាបាលជំងឺឱកាសនិយម និង ឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ ត្រូវបញ្ជូនសារគន្លឹះស្តីពីការបង្ការជាវិជ្ជមានដល់អ្នកផ្ទុក មេរោគអេដស៍ ។
- គ្រូពេទ្យព្យាបាល អ្នកកាន់ឱសថដ្ឋាននៅផ្នែកឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ ក្រុមថែទាំជំងឺអេដស៍តាមផ្ទះនិងក្នុងសហគមន៍ មានភារៈកិច្ចដើរតួជាជនគន្លឹះក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មានចំណេះដឹងស្តីពីការបង្ការជាវិជ្ជមាន ឬសារជូនដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍ តាមរយៈសកម្មភាពការងារប្រចាំថ្ងៃរបស់គេ ។
- សិក្ខាសាលាគំរង់ទិសចំនួនមួយថ្ងៃទាក់ទងនឹងការបង្ការជាវិជ្ជមាន ត្រូវតែរៀបចំទៅតាមមតិកាលដំបូងដោយដូចខាងលើ ។ សិក្ខាកាមចូលរួមគួរតែ៖
  - សមាជិកបណ្តាញអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-ជំងឺអេដស៍នៅថ្នាក់ខេត្ត-ក្រុង-ស្រុក
  - បុគ្គលិកផ្តល់ប្រឹក្សា នៅសេវាធ្វើតេស្តឈាមរកមេរោគអេដស៍ដោយស្ម័គ្រចិត្តនិងរក្សាការសំងាត់
  - អ្នកផ្តល់ប្រឹក្សាដែលធ្វើការនៅសេវាព្យាបាលជំងឺឱកាសនិយម និងឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍
  - គ្រូពេទ្យព្យាបាលនៅសេវាថែទាំ និងព្យាបាល OI និង ART
  - ក្រុមអ្នកថែទាំជំងឺអេដស៍ តាមផ្ទះនិងក្នុងសហគមន៍
  - ក្រុមអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ស្ម័គ្រចិត្តនៅមណ្ឌលមិត្តជួយមិត្តសំរាប់មនុស្សធំ និងសំរាប់កុមារ (MMM and mmm activity)
  - សមាជិកអង្គការដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការងារកម្មវិធីអេដស៍ ។

- មន្ត្រីផ្តល់សេវាថែទាំ ត្រូវធ្វើការតាមដានស្រាវជ្រាវចំពោះសកម្មភាពការប្រព្រឹត្តប្រឈមមុខគ្រោះថ្នាក់ (ឧទា: ការប្រព្រឹត្តផ្លូវភេទ ការប្រើប្រាស់ថ្នាំញៀន) ដោយប្រើប្រាស់សំនួរ និងបញ្ជីសំនួរត្រួតពិនិត្យនៅពេលចុះថែទាំតាមផ្ទះ ពេលអ្នកជំងឺមកទទួលយកឱសថ ឬ នៅមណ្ឌលមិត្តជួយមិត្តជាដើម ។

៥.២. តើកន្លែងណាត្រូវផ្តល់សេវាដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍?

សារទាក់ទងនឹងគំរោងការបង្ការជំងឺមានគួរផ្តល់ជូនដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍នៅ:

- ក្នុងសកម្មភាពមណ្ឌលមិត្តជួយមិត្តមនុស្សចាស់ និង កុមារ (MMM and mmm activity) ។
- សេវាថែទាំ និងព្យាបាលបន្ត (គ្លីនិកកាមរោគ សេវាព្យាបាលជំងឺឱកាសនិយមនិងឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ សេវាផ្តល់VCCT ផ្នែកឱសថស្ថាន សេវាថែទាំជំងឺអេដស៍កុមារ កន្លែងជំងឺរបេង សេវាថែទាំផ្ទៃពោះ ។ល។
- ក្នុងកំឡុងពេលចុះពិនិត្យរបស់ក្រុមថែទាំជំងឺអេដស៍តាមផ្ទះ និងក្នុងសហគមន៍ (រួមទាំងការប្រជុំរបស់ក្រុមគាំទ្រអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍) ។
- កិច្ចប្រជុំរបស់ក្រុមគាំទ្រអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍នៃបណ្តាញអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍
- កំឡុងពេលការផ្តល់ប្រឹក្សានៅមណ្ឌល VCCT

៥.៣. ការបង្កើត ឆោរពុម្ពឯកសារ និងខ្នងករណ៍ សំរាប់បង្ការជាវិជ្ជមានចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគ អេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍

សារការបង្ការជាវិជ្ជមានចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍ត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បី:

- បង្កើនការយល់ដឹងអំពីតួនាទីរបស់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍ ក្នុងការបង្ការការចម្លងមេរោគអេដស៍-ជំងឺកាមរោគ ។
- លើកទឹកចិត្តដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍-អ្នកជំងឺអេដស៍ ដើម្បីអោយសុខភាពរបស់ពួកគេកាន់តែប្រសើរនិងដើម្បីកាត់បន្ថយការប្រឈមមុខរបស់ពួកគេពីការឆ្លងមេរោគអេដស៍ផ្សេងទៀត ជំងឺឱកាសនិយមផ្សេងទៀត និងជំងឺកាមរោគនានា ។ សុខភាពបន្តពូជ និង សុខភាពផ្លូវភេទក៏ត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងកម្មវិធីអប់រំនេះផងដែរ ។
- ជំរុញអោយដៃគូរបស់គេធ្វើតេស្តឈាមរកមេរោគអេដស៍ដោយស្ម័គ្រចិត្ត និងរក្សាការសំងាត់ ។
- រៀបចំបង្កើត និងបោះពុម្ពកូនសៀវភៅសំរាប់ការបង្ការជាវិជ្ជមានសំរាប់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ ។

៦. ការតាមដាន និង ការវាយតម្លៃ

ការតាមដានការអនុវត្តន៍សកម្មភាពការបង្ការជំងឺរាងកាយ គួរពិនិត្យទៅលើរាល់ប្រភពព័ត៌មាន ដែលត្រូវប្រមូលដោយប្រើឧបករណ៍ប្រមូលទិន្នន័យដែលមានស្រាប់ (ដូចជាកំណត់ត្រាវេជ្ជសាស្ត្រនៅសេវា OI និង ART ទំរង់បញ្ជីតាមដានដែលត្រូវប្រើដោយក្រុមថែទាំតាមផ្ទះនិងតាមសហគមន៍ របាយការណ៍នៅការប្រជុំមិត្តអប់រំមិត្ត.....) ។ សូចនាករសំរាប់ធ្វើការតាមដានការអនុវត្តន៍សកម្មភាពការបង្ការជំងឺរាងកាយគឺមានអធិប្បាយលំអិតនៅឧបសម្ព័ន្ធដែលភ្ជាប់នឹងសេចក្តីណែនាំនេះ ។ ឧបករណ៍តាមដានដែលត្រូវប្រមូលរាល់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធដោយមជ្ឈមណ្ឌលជាតិ ត្រូវបានធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញនិងកែតម្រូវលើការប្រមូលទិន្នន័យដែលត្រូវធ្វើជារៀងរាល់ឆ្នាំដោយក្រុមការងារបច្ចេកទេស ហើយឧបករណ៍តាមដាននេះនឹងត្រូវដាក់នៅគេហទំព័របស់មជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែក និងកាមរោគ ។

៧. ឯកសារយោង

International HIV/AIDS Alliance: *Positive prevention: HIV Prevention with People Living with HIV.* 2007. ISBN. 2007: 1-905055-30-7

Judith D. Auerbach. *Principles of Positive Prevention.* Vol: 37, 2004.

Leine S, Gretchen B, et al. *Prevention for Positives: A course module for health care professionals.* Facilitator's Guide. 2007

Ministry of Health, National Center for HIV/AIDS Dermatology and STD, et al. *Sexual Behavior and ART among PLHIV in Five provinces of Cambodia.* 2008, p.6-7.

Ministry of Health, National Center for HIV/AIDS Dermatology and STD (NCHADS). *HIV Sentinel Surveillance: Report and presentation document.* 2006.

Ministry of Health, National Center for HIV/AIDS Dermatology and STD (NCHADS). *Report of a Consensus Workshop: HIV Estimation and Projections for Cambodia 2006-2012.* June 2007.

Morineau, G; Ferradini, L. *ART Cohort from Cambodia's Continuum of Care Model in Battambang: Sexual Behavior Evaluation among PLHIV.* PRASIT Project; FHI Cambodia. September 2008.

World Health Organization. *Essential Prevention and Care intervention for Adults and Adolescents Living with HIV in Resource limited Setting.* 2008, ISBN: 976924159670

៨. ឧបសម្ព័ន្ធ៖

**សូចនាករ សំរាប់តាមដាន
ការអនុវត្តន៍នៃការធ្វើអន្តរាគមន៍ការបង្ការជំងឺជំងឺមាន
ចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍**

១. សូចនាករផ្ទៃក្នុង

**១.១ ចំនួន និង ភាគរយនៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលចុះឈ្មោះនៅសេវា OI/ART
ដែលបានទទួលសេវាបង្ការជំងឺជំងឺមាន(*)**

- **ភាគយក:**
ចំនួននៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលចុះឈ្មោះនៅសេវា OI/ART ដែលបានទទួលយ៉ាងហោចណាស់សេវាចំនួន ៣ សំរាប់បង្ការជំងឺជំងឺមាន (*)
- **ភាគបែង:**
ចំនួនសរុបនៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលទទួលបានការគាំទ្រ ថែទាំ និងព្យាបាលជំងឺអេដស៍នៅទីកន្លែងផ្តល់ OI/ART
- **ភាពញឹកញាប់:** រៀងរាល់ត្រីមាស
- **ប្រភព:**
ផ្នែកគ្រប់គ្រងទិន្នន័យនៃមជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែក និងកាមរោគ (ទិន្នន័យស្រង់ពី ទម្រង់ពិនិត្យជំងឺ និងបញ្ជីចុះឈ្មោះ ART និង pre-ART ដែលកែសំរួលដោយ NCHADS និងទម្រង់ របាយការណ៍ប្រចាំត្រីមាស)
- **វិធីសាស្ត្រនៃការវាស់:**
សូចនាករនេះសំរាប់វាស់ទំហំនៃអន្តរាគមន៍ការបង្ការជំងឺជំងឺមានសំរាប់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍នៅ ទីកន្លែង OI/ART នានា

(*): សេវាបង្ការជំងឺជំងឺមានសំរាប់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍រួមមាន:

១. ផ្តល់ការណែនាំ និងផ្តល់ប្រឹក្សាស្តីពីការប្រើស្រោមអនាម័យ
២. ផ្តល់ប្រឹក្សាស្តីពីការព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍អោយបានត្រឹមត្រូវ ទៀងទាត់ និងជាប់លាប់
៣. ផ្តល់ការណែនាំស្តីពីសេវាពន្យារកំណើត និងការសំរាលកូនដោយសុវត្ថិភាព
៤. ផ្តល់ការណែនាំនិងផ្តល់សេវាត្រួតពិនិត្យជំងឺរបេង
៥. ការបង្ការនិងគ្រប់គ្រងករណីជំងឺកាមរោគ

២. សូចនាករមិនផ្ទាល់

**២.១ ចំនួន និង ភាគរយនៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍បានទទួលព័ត៌មានស្តីពីការប្រើ
ស្រោមអនាម័យ និងបានទទួលស្រោមអនាម័យសំរាប់បង្ការមេរោគអេដស៍
និងជំងឺកាមរោគ**

- ភាគយក:

ចំនួននៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលត្រូវបានដល់ដោយសកម្មភាពបង្ការជាវិជ្ជមាន ស្តីពីការប្រើ
ស្រោមអនាម័យ និងបានទទួលស្រោមអនាម័យសំរាប់បង្ការមេរោគអេដស៍ និង ជំងឺកាមរោគ

- ភាគបែង

ចំនួនសរុបនៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលត្រូវបានដល់ដោយអន្តរាគមន៍ការបង្ការជាវិជ្ជមាន
ដែលត្រូវបានផ្តល់នៅទីកន្លែង OI/ART, MMM, CPN+, and សកម្មភាព homes based
care

- ភាពញឹកញាប់: រៀងរាល់ត្រីមាស

- ប្រភព:

១. ផ្នែកគ្រប់គ្រងទិន្នន័យនៃមជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែកនិងកាមរោគ
(ទិន្នន័យស្រង់ពី ទំរង់ពិនិត្យជំងឺ និងបញ្ជីចុះឈ្មោះ ART និង pre-ART ដែលកែ
សំរួលដោយ NCHADS និងទំរង់របាយការណ៍ប្រចាំត្រីមាស)

២. របាយការណ៍ពីការប្រជុំ MMM សកម្មភាព home based care និង សកម្មភាព
CPN+

២.២ ចំនួននៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ ដែលត្រូវបានបញ្ជូនទៅទទួលសេវាដូចជា:

**២.២.១ ចំនួននៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ ដែលបានបញ្ជូនទៅទទួលសេវា
ជំងឺកាមរោគ**

- ភាគយក:

ចំនួននៃមនុស្សធំដែលកំពុងព្យាបាលដោយ OI/ART បានបញ្ជូនទៅទទួលសេវាជំងឺ
កាមរោគ

- ភាគបែង

ចំនួនសរុបនៃមនុស្សធំដែលព្យាបាលដោយ OI/ART

- ភាពញឹកញាប់: រៀងរាល់ត្រីមាស

- ប្រភព:

- ១ ផ្នែកគ្រប់គ្រងទិន្នន័យនៃមជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែកនិងកាមរោគ។ ទិន្នន័យស្រង់ពីទម្រង់របាយការណ៍ជំងឺកាមរោគប្រចាំត្រីមាស
- ២ ផ្នែកគ្រប់គ្រងទិន្នន័យនៃមជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែកនិងកាមរោគ (ទិន្នន័យទទួលបានពីទម្រង់ពិនិត្យជំងឺ និងបញ្ជីចុះឈ្មោះ ART និង pre-ART ដែលរាយការណ៍ក្នុងទម្រង់របាយការណ៍ប្រចាំត្រីមាសសំរាប់ ART និង pre-ART)

២.២.២ ចំនួននៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ ដែលបានបញ្ជូនទៅទទួលសេវាពិនិត្យផ្ទៃពោះ

- ភាគយក:

ចំនួននៃស្ត្រីផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលព្យាបាលដោយ OI/ART បានបញ្ជូនទៅទទួលសេវាពិនិត្យពោះ

- ភាគបែង

ចំនួនសរុបនៃស្ត្រីផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលព្យាបាលដោយ OI/ART

- ភាពញឹកញាប់: រៀងរាល់ត្រីមាស

- ប្រភព:

- ១ ផ្នែកគ្រប់គ្រងទិន្នន័យនៃមជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែកនិងកាមរោគ។ ទិន្នន័យស្រង់ពីទម្រង់របាយការណ៍ប្រចាំត្រីមាសសំរាប់ការឆ្លើយតបរួមគ្នា
- ២ ផ្នែកគ្រប់គ្រងទិន្នន័យនៃមជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែកនិងកាមរោគ (ទិន្នន័យទទួលបានពីទម្រង់ពិនិត្យជំងឺ និងបញ្ជីចុះឈ្មោះ ART និង pre-ART ដែលរាយការណ៍ក្នុងទម្រង់របាយការណ៍ប្រចាំត្រីមាសសំរាប់ ART និង pre-ART)

**២.២.៣ ចំនួននៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ ដែលបានបញ្ជូនទៅទទួលសេវាពន្យារ
កំណើត**

- ភាគយក:

ចំនួននៃស្ត្រីផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលព្យាបាលដោយ OI/ART បានបញ្ជូនទៅទទួលសេវាពន្យារ កំណើត

- ភាគបែង

ចំនួនសរុបនៃស្ត្រីផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលព្យាបាលដោយ OI/ART

- ភាពញឹកញាប់: រៀងរាល់ត្រីមាស

- ប្រភព:

១ ផ្នែកគ្រប់គ្រងទិន្នន័យនៃមជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែក និងកាមរោគ (ទិន្នន័យទទួលបានពីទម្រង់ពិនិត្យជំងឺ និងបញ្ជីចុះឈ្មោះ ART និង pre-ART ដែលរាយការណ៍ក្នុងទម្រង់របាយការណ៍ប្រចាំត្រីមាសសំរាប់ ART និង pre-ART)

**២.២.៤ ចំនួននៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ ដែលបានបញ្ជូនទៅទទួលសេវា
ជំងឺរបេង**

- ភាគយក:

ចំនួននៃមនុស្សធំដែលព្យាបាលដោយ OI/ART បានបញ្ជូនទៅទទួលសេវាជំងឺរបេង

- ភាគបែង

ចំនួនសរុបនៃមនុស្សធំដែលព្យាបាលដោយ OI/ART

- ភាពញឹកញាប់: រៀងរាល់ត្រីមាស

- ប្រភព:

១ CENAT: ទិន្នន័យស្រង់ពីទម្រង់របាយការណ៍ជំងឺរបេងប្រចាំត្រីមាស

២ ផ្នែកគ្រប់គ្រងទិន្នន័យនៃមជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែក និងកាមរោគ (ទិន្នន័យទទួលបានពីទម្រង់ពិនិត្យជំងឺ និងបញ្ជីចុះឈ្មោះ ART និង pre-ART ដែលរាយការណ៍ក្នុងទម្រង់របាយការណ៍ប្រចាំត្រីមាសសំរាប់ ART និង pre-ART)

**២.៣ ភាគរយនៃអ្នកជំងឺកំពុងព្យាបាលដោយឱសថ ARV ដែលរក្សាបានរាល់ពេល
ការណាត់ជួបកំឡុងពេល ១២ ខែក្រោយពេលចាប់ផ្តើម ART (EWI7)**

- ភាគយក:

ចំនួនសរុបនៃអ្នកជំងឺកំពុងព្យាបាលដោយឱសថ ARV ដែលរក្សាបានរាល់ពេលការណាត់ជួប
កំឡុងពេល ១២ ខែក្រោយពេលចាប់ផ្តើម ART ឬរហូតដល់ពេលដែលត្រូវចាត់ទុកថា
ពួកគាត់បានលះបង់ ការតាមដាន ស្លាប់ ត្រូវបញ្ជូនចេញ ឬ ត្រូវបញ្ឈប់ ART ។

និយមន័យនៃរក្សាពេលណាត់ជួប គឺ មិនអោយមកយឺតលើសពី ៣ ថ្ងៃ ឬមករហ័សពេក
ទៅតាមកាលវិភាគណាត់ (ឬ ៧ ថ្ងៃ អាស្រ័យដោយចំនួនឱសថបន្ថែម ដែលផ្តល់ទៅតាម
ទឹកនឹង ART នីមួយៗ)

- ភាគបែង:

ចំនួនសរុបនៃអ្នកជំងឺដែលបានចាប់ផ្តើមព្យាបាលដោយរបបថ្នាំលេបជូរទី ១ ក្នុង ៣ ខែ មុន
រយៈពេល ១២ ខែកន្លងមក ។

ចំពោះភាគបែងគិតបញ្ចូលទាំងអ្នកជំងឺបោះបង់ការតាមដាននិងស្លាប់ ប៉ុន្តែមិនរាប់បញ្ចូល
អ្នកជំងឺ ណាដែលត្រូវបញ្ជូនចេញក្នុងកំឡុងពេលតាមដាននេះ ។

- ភាពញឹកញាប់: រៀងរាល់ឆ្នាំ

- ប្រភព:

របាយការណ៍ពីផ្នែកគ្រប់គ្រងទិន្នន័យនៃមជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ សើស្បែក
និងកាមរោគ

៣. សូចនាករវិធានផ្លូវចលនា (Impact/Outcome Indicators)

៣.១ ការយល់ដឹងអំពីការឆ្លងមេរោគអេដស៍ក្នុងចំណោមមនុស្សជំងឺក្រោយពេលចាប់ផ្តើមព្យាបាល ART

- ភាគយក:

ចំនួននៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលឆ្លើយបានត្រឹមត្រូវទៅនឹងសំណួរដូចខាងក្រោម:

- ១ តើអ្នកជំងឺអេដស៍ដែលកំពុងព្យាបាល ART អាចចំលងមេរោគអេដស៍ទៅមនុស្ស ដទៃបានទេ?
- ២ តើព្យាបាល ART អាចបង្ការមនុស្សណាម្នាក់មិនអោយឆ្លងជំងឺកាមរោគបានទេ?

- ភាគបែង: ចំនួននៃអ្នកជំងឺដែលកំពុងព្យាបាលដោយឱសថ OI/ART

- ប្រភព: ការអង្កេតតាមដានការប្រព្រឹត្តក្នុងចំណោមអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍

៣.២ ការយល់ដឹងអំពីការចំលងមេរោគអេដស៍ក្នុងចំណោមជនស្នេហាដែលមានវត្តមាន មេរោគអេដស៍ក្នុងឈាមផ្ទុយគ្នា

- ភាគយក:

ចំនួននៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលឆ្លើយបានត្រឹមត្រូវទៅនឹងសំណួរដូចខាងក្រោម:

- ១. តើអ្នកអាចចំលងមេរោគអេដស៍ទៅដៃគូប្តី ឬប្រពន្ធរបស់អ្នកដែលមិនមានផ្ទុកមេរោគអេដស៍ តាមរយៈការរួមភេទដោយគ្មានប្រើស្រោមអនាម័យបានទេ?

- ភាគបែង:

ចំនួននៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលកំពុងរស់នៅជាមួយដៃគូស្នេហាដែលមានវត្តមានមេរោគអេដស៍ក្នុងឈាមផ្ទុយគ្នា

- ប្រភព: ការអង្កេតតាមដានការប្រព្រឹត្តក្នុងចំណោមអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍

៣.៣ ការយល់ដឹងអំពីការចំណុះមេរោគអេដស៍ពីម្តាយទៅកូន

- ភាគយក:

ចំនួននៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលឆ្លើយបានត្រឹមត្រូវទៅនឹងសំណួរដូចខាងក្រោម:

- ១. តើទារកមិនទាន់កើតអាចឆ្លងមេរោគអេដស៍ពីម្តាយមានភាពបានទេ?
- ២. តើទារកអាចឆ្លងមេរោគអេដស៍ពីម្តាយនៅពេលកំពុងសំរាលកូនបានទេ?
- ៣. តើទារកអាចឆ្លងមេរោគអេដស៍ពីម្តាយតាមរយៈការបៅដោះម្តាយបានទេ?

- ភាគបែង: ចំនួននៃអ្នកជំងឺដែលកំពុងព្យាបាលដោយឱសថ OI/ART

- ប្រភព: ការអង្កេតតាមដានការប្រព្រឹត្តក្នុងចំណោមអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍

៣.៤ ការប្រើស្រោមអនាម័យជាមួយដៃគូទ្រព្យ

- ភាគយក:

ចំនួននៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលឆ្លើយបានត្រឹមត្រូវទៅនឹងសំណួរដូចខាងក្រោម:

- ១. តើអ្នកបានប្រើស្រោមអនាម័យព្រឹកញាប់ទេនៅពេលរួមភេទជាមួយប្តី ឬប្រពន្ធអ្នកក្នុងរយៈពេលមួយ ឆ្នាំកន្លងមក?

- ភាគបែង:

ចំនួននៃអ្នកជំងឺកំពុងព្យាបាល OI/ART នាបច្ចុប្បន្នដែលមានប្តី ឬប្រពន្ធ និងមានការរួមភេទជាមួយគ្នា

- ប្រភព: ការអង្កេតតាមដានការប្រព្រឹត្តក្នុងចំណោមអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍

៣.៥ ការប្រើស្រាវអនាម័យជាមួយដៃក្នុងថ្ងៃ

- ភាគយក:

ចំនួននៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលឆ្លើយបានត្រឹមត្រូវទៅនឹងសំណួរដូចខាងក្រោម:

១ តើអ្នកបានប្រើស្រាវអនាម័យញឹកញាប់ទេនៅពេលរួមភេទជាមួយដៃក្នុងថ្ងៃក្នុងរយៈពេល ៦ ខែ កន្លងមក (មិនមែនដៃក្នុងថ្ងៃទាត់ ឬទិញផ្លូវភេទ)?

- ភាគបែង:

ចំនួននៃអ្នកដឹកំពុងព្យាបាល OI/ART ដែលរាយការណ៍មានការរួមភេទជាមួយដៃក្នុងថ្ងៃក្នុងរយៈពេល ៦ ខែ កន្លងមក

- ប្រភព: ការអង្កេតតាមដានការប្រព្រឹត្តក្នុងចំណោមអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍

៣.៦ ការប្រើស្រាវអនាម័យជាមួយអ្នកប្រកបរបររកស៊ីផ្លូវភេទនៅសេវាកំសាន្តសប្បាយ

- ភាគយក:

ចំនួននៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលឆ្លើយបានត្រឹមត្រូវទៅនឹងសំណួរដូចខាងក្រោម:

១ តើអ្នកបានប្រើស្រាវអនាម័យញឹកញាប់ទេនៅពេលរួមភេទជាមួយអ្នកប្រកបរបររកស៊ីផ្លូវភេទ ក្នុងរយៈពេល ៣ ខែ កន្លងមក?

- ភាគបែង:

អ្នកដែលរាយការណ៍មានការរួមភេទជាមួយអ្នកប្រកបរបររកស៊ីផ្លូវភេទក្នុងរយៈពេល ៣ ខែ កន្លងមក

- ប្រភព: ការអង្កេតតាមដានការប្រព្រឹត្តក្នុងចំណោមអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍